

INFORME 17/01, de 29 de novembre de 2001

CONTRACTE D'OBRES. LIQUIDACIÓ DEL CONTRACTE. ERROR EN ELS PREUS UNITARIS DEL PROJECTE

ANTECEDENTS

El batle de Capdepera ha tramès una sol·licitud d'informe a la Junta Consultiva del tenor següent:

«Benvolguts senyors,

Com a president del CONSORCI CAPDEPERA-MIRALL (format entre l'Ajuntament de Capdepera i la CAIB), mitjançant el present escrit us a exposo els fets que han ocasionat divergències entre el CONSORCI CAPDEPERA-MIRALL i l'empresa contractista "...". Així mateix, us adjunt una sèrie de documentació, necessària per comprendre la situació en què ens trobam.

El Ple de l'Ajuntament va aprovar la remodelació de la plaça d'Orient amb el projecte visat pel Col·legi d'Arquitectes núm. 1/4530/97, redactat per l'arquitecte Sr. Mateu Carrió Muntaner.

...

Les obres foren rebudes pel Consorci mitjançant acta de recepció el dia 01-09-1999.

Posteriorment, la direcció facultativa de les obres en proposà la liquidació. La partida d'aquesta liquidació que fa referència al preu unitari aplicat a la partida 3.4 del pressupost m² d'empedrat amb peces preemmotllades de formigó de 8 cm d'espessor sobre un llit de sorra, sense incloure ni excavació ni caixa puja a 6.236 ptes., mentre que en el pressupost, per error de CONSORCI CAPDEPERA-MIRALL, és de 10.413 ptes./m².

L'error sorgeix quan a l'annex de justificació dels preus del projecte, concretament en la descomposició del preu, equivocadament es calcula que a cada m² es col·loquen 50 pedres llambordes, quan en realitat només n'hi poden col·locar 12,5. Aquest fet el van poder comprovar la direcció facultativa i el cap de l'obra durant el transcurs de l'obra. Per tant el preu que erròniament era de 10.413 ptes./m² hauria de ser de 5.256 ptes./m², la qual cosa queda reflectida a la graella següent:

<i>0.90 h oficial de primera</i>	<i>2.071,00</i>	<i>1.863,00</i>
<i>0.60 h peó especialitzat</i>	<i>1.726,00</i>	<i>1.035,00</i>
<i>0.12 m³ de sorra comuna</i>	<i>2.548,00</i>	<i>305,76</i>
<i>12.5 pedres llambordes</i>	<i>125,00</i>	<i>1.562,50</i>

4% de 4.767,760	190,71
6% de 4.958,470	297,51
TOTAL :	5.255,98

Per tant és fàcil detectar l'error de càlcul que el CONSORCI CAPDEPERA-MIRALL al·lega per reduir l'import a pagar a l'empresa contractista "...” en l'esmentada liquidació de les obres.

Per a les comprovacions pertinents, els adjunt una còpia del projecte de l'arquitecte Sr. Mateu Carrió Muntaner, i els deman que una vegada consultada ens sigui tornada a l'Ajuntament de Capdepera, ja que és necessària per a futures consultes; també adjunt còpia de l'informe de la direcció facultativa de l'obra i còpia de l'informe de l'advocat de l'Ajuntament de Capdepera que fa referència a aquest assumpte.

Com hem mencionat anteriorment, l'empresa contractista no vol acceptar la reducció de 5.160.077 ptes. en el preu total, que segons la liquidació del CONSORCI CAPDEPERA-MIRALL és pertinent.

Per tot això, deman a la Junta Consultiva de Contractació Administrativa un dictamen o informe sobre si és o no correcte aplicar aquesta reducció en la liquidació de les obres de la remodelació de la plaça d'Orient de Capdepera.

Tot esperant de rebre notícies vostres, aprofit aquesta ocasió per saludar-vos.»

Del projecte que acompanya la petició, convé transcriure, als efectes d'aquest informe, els apartats següents:

Annex de justificació de preus

m² D'EMPEDRAT AMB PECES PREEMMOTLLADES DE FORMIGÓ DE 8 CM D'ESPESSOR SOBRE UN LLIT DE SORRA, SENSE INCLOURE NI EXCAVACIÓ NI CAIXA

<i>0.90 h oficial de 1a</i>	<i>2.071,00</i>	<i>1.863,00</i>
<i>0.60 h peó especialitzat</i>	<i>1.726,00</i>	<i>1.035,00</i>
<i>0.12 m³ de sorra comuna</i>	<i>2.548,00</i>	<i>305,00</i>
<i>50.00 u. de pedra de formigó de 20x40x8</i>	<i>125,00</i>	<i>6.250,00</i>
<i>0.04%</i>	<i>9.455,26</i>	<i>368,76</i>
<i>0.060% costs indirectes</i>	<i>9.824,02</i>	<i>588,98</i>

Preu total arrodonit per m²

10.413,00

Quadre de preus núm. 1

m² d'empedrat amb peces preemmotllades de formigó de 8 cm d'espessor sobre un llit de sorra, sense incloure ni excavació ni caixa

Deu mil quatre-centes tretze pessetes

10.413,00

També convé transcriure el següent paràgraf de l'informe emès per l'autor del projecte i director de les obres:

«En el transcurs de les obres, la direcció facultativa i el cap de l'obra detectaren l'error contingut en el preu unitari de referència ja que, com es fàcil comprovar, en un metre quadrat de paviment sols poden col·locar-se 12,5 pedres de les dimensions especificades (20x40 cm), i no les 50 que figuren equivocadament en la descomposició del preu unitari.».

PRESSUPOSTOS D'ADMISSIBILIDAD

1r) La sol·licitud la presenta el batle de Capdepera, qui, conforme a la disposició addicional segona del Decret 147/2000, de 10 de novembre, sobre contractació de la CAIB, n'està legitimat (BOIB, 18-11-2000).

2n) A la sol·licitud s'adjunten els antecedents i informes als quals es refereix l'art. 16 del Reglament d'organització i funcionament de la Junta Consultiva, aprovada per Acord del Consell de Govern, de 10 d'octubre de 1997 (BOIB 25-10-97).

3r) Es compleixen tots els requisits formals per a l'emissió de l'informe.

CONSIDERACIONS JURÍDIQUES

PRIMERA. La qüestió que es sotmet a la consideració d'aquesta Junta Consultiva està referida a la determinació de l'abast -i, si n'és el cas, de la solució adequada- de l'error produït en la redacció de diferents apartats d'un projecte d'obres. Abans de procedir a emetre el parer de la Junta, s'ha d'analitzar si l'assumpte entra en el seu àmbit de competència.

La Junta Consultiva es crea pel Decret 20/1997, de 7 de febrer, «[...] com òrgan consultiu i assessor en matèria de contractació de l'Administració [...]» (art. 1), i una de les funcions que té és la d'«informar sobre les qüestions que li adrecin [...] en matèria de contractació administrativa [...]». L'article 10 de la LCAP -que a l'apartat 3 permet la creació de les Juntes Consultives de les Comunitats Autònomes- quan a l'apartat 1 defineix la Junta Consultiva de l'Administració General de l'Estat, també diu que «[...] és l'òrgan consultiu específic en matèria de contractació administrativa...» i que aquesta Junta Consultiva té emesos reiterats informes sobre l'extensió de la seva competència i del que constitueix o no «matèria de contractació administrativa». Hi ha fixat el criteri que la interpretació de clàusules concretes dels plecs o dels contractes és una competència atribuïda a l'òrgan de contractació per l'art. 59.1 de la LCAP i que no és funció de la Junta dirimir controvèrsies suscitàdes entre el contractista i l'Administració ni entre distints òrgans de l'Administració, així com tampoc substituir òrgans distints de la Junta, ni pronunciar-se en matèries que no siguin estrictament de contractació administrativa sinó d'abast més general de procediment administratiu.

Coincidint, en línies generals, amb els criteris que provenen de la Junta Consultiva Estatal, també s'ha de tenir en compte, en el nostre àmbit autonòmic, que el Reglament d'organització i funcionament de la Junta Consultiva, a l'art. 16, quan regula els requisits que han de reunir les sol·licituds d'informes, permet que es refereixin a un expedient de contractació concret, encara que estigui en tràmit. És per aquest motiu que, encara que el tema plantejat afecti amb caràcter general al procediment administratiu (error de fet o de càlcul), està vinculat a un expedient de contractació administrativa i, per tant, aquesta Junta almenys ha d'abordar el tema des d'aquesta perspectiva sense perjudici que la competència per resoldre la discrepància sigui aliena a la seva òrbita.

SEGONA. Certament, la matèria sotmesa a informe excedeix de l'àmbit de la contractació administrativa per incloure's en el del procediment administratiu en general, però, tot i així, trobem algunes normes específiques de la contractació que poden fer llum a una sortida de la situació plantejada:

La LCAP, en l'art. 59, apartat 1, disposa que l'òrgan de contractació exerceix la prerrogativa d'«interpretar els contractes» i de «resoldre els dubtes que presenti el compliment d'aquesta llei.».

L'art. 143 de la mateixa llei, quan tracta de l'execució de les obres, diu que s'executaran amb estricta subjecció al projecte i «d'acord amb les instruccions que en interpretació tècnica d'aquest dones al contractista el director facultatiu de les obres».

També, encara que referit al pagament de partides alçades, la clàusula 52, últim paràgraf del Plec de clàusules administratives generals per a la contractació d'obres”.

de l'Estat, aprovat pel Decret 3854/1970, de 31 de desembre, aplicable mentre no s'oposi a la LCAP, dins de la secció 2a del capítol III de «pagament de les obres», diu: *«Quan l'especificació de les feines i de les obres constitutives d'una partida alçada de pagament íntegre no figuri en els documents contractuals del projecte o hi figuri de manera incompleta, imprecisa o insuficient a la finalitat d'execució, hom s'ha de subjectar a les instruccions que la direcció dicti per escrit. Contra aquestes instruccions pot alçar-se el contractista, en cas de disconformitat, en la forma que estableix el Reglament general de contractació.»*.

Podem afirmar raonadament, doncs, que el legislador ha volgut deixar en mans de l'Administració la facultat d'interpretar i aclarir els dubtes, les deficiències, les insuficiències o els errors que apareixen en l'execució dels contractes, sense perjudici del dret del contractista a ser escoltat, a oposar-se a les decisions de l'Administració, i, si n'és el cas, a impugnar-les. Així ho preveuen les normes que hem esmentat, el procediment de les quals ve regulat amb caràcter general en l'art. 136 del Reglament general de contractació de l'Estat, aprovat pel Decret 3410/1975, de 25 de novembre. Fins i tot podria produir-se la resolució del contracte quan *«els errors materials que pot contenir el projecte o pressupost elaborat per l'Administració afectin el pressupost de l'obra almenys en un 20%» (art. 149 de la LCAP)*”.

D'altra banda, la Llei 30/1992, de 26 de novembre, de règim jurídic de les administracions públiques i del procediment administratiu comú, a l'art. 105.2, disposa que: *«Les administracions públiques poden, així mateix, rectificar en qualsevol moment, d'ofici o a instància de les persones interessades, els errors materials, de fet o aritmètics dels seus actes »*.

No hi és de més esmentar aquí que el Codi civil, a l'art. 1266, disposa que: *«Perquè l'error invalidi el consentiment ha de recaure sobre la substància objecte del contracte o sobre les condicions principals que n'hagin motivat la celebració.»*. En el darrer paràgraf afegeix: *«Un simple error de comptes tan sols dóna lloc a la correcció.»*.

Una mera visió comparativa dels apartats del projecte adjuntat i transcrits en els antecedents d'aquest informe basta per comprovar que en un metre quadrat és impossible que hi entrin 50 unitats de 20x40 centímetres de superfície, i que, per tant, es tracta d'un error “aritmètic” evident, que no necessita majors operacions de càlcul, ja que s'ha detectat en el transcurs de les obres, com diu l'informe del director d'obres. Aquesta Junta no té constància ni de la forma ni dels tràmits que, en aquest aspecte, conté l'expedient, ja que no li ha estat tramès.

Finalment, res no impedeix que el moment del procediment en què es produeixi l'adequació econòmica sigui el de la liquidació, atès que ni tan sols els pagaments a compte (si n'hi ha haguts) suposen l'aprovació o la recepció de les obres (art. 145 de la LCAP) i atès que estan subjectes a les rectificacions i variacions que es produeixin en el mesurament final, i és en aquest precís moment quan materialment és comprovable la realitat d'unitats de pedres col·locades.

CONCLUSIÓ

Atès això, aquesta Junta entén que la decisió sobre la reducció del preu total a conseqüència de l'error contingut en un preu unitari correspon a l'òrgan de contractació i que no hi ha cap impediment legal perquè el moment procedimental adequat per a això sigui el de la liquidació del contracte.